

**TOOLKIT
CONSORTIUM**
ROZE 50 PLUS
NEDERLAND

INHOUDSOPGAVE

Waarom een Roze Loper?	3
Wat kunt u met deze toolkit?	3
1 Advies en Ondersteuning	3
2 Training Roze Ouderen voor professionals	4
3 Voorlichting professionals en bewoners	4
4 Wie van de Drie?	4
5 Fototentoonstelling	5
6 Reminiscenstiegroep	5
7 Vertel-voorstelling	5
8 Dialoogbijeenkomst	6
9 Regenboogkunst maken	6
10 Educatieve documentaire: 'Nou én'	6
11 Documentaire-expositie	6
12 Stijldansen	7
13 Roze Koren	7
14 Interactief theater	8
15 Vrolijk roze	8
16 Hollandsche pot	9
17 Roze limotour	9

WAAROM EEN ROZE LOPER?

Binnen de ouderenzorg en welzijnssector is weinig aandacht voor lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender (LHBT) 50plussers. Roze 50plussers zijn niet zichtbaar. Onder professionals en management van instellingen leeft vaak het idee dat ouderen niet LHBT zouden zijn. En Roze Ouderen zelf zijn erg voorzichtig. Zij zijn nog altijd beducht voor negativiteit ten aanzien van hun seksuele gerichtheid en hun leefstijl. Roze Ouderen die wél open zijn kunnen te maken krijgen met verschillende vormen van discriminatie. Meestal op een hele ‘subtiele’ manier. Dit bezorgt Roze Ouderen een onveilig gevoel. En het gevoel van veiligheid is nou juist zo belangrijk. Woon-en/of zorginstellingen die willen meedoen aan de Tolerantiescan® willen vooroordelen tegengaan, waarbij gelet wordt op de juiste bejegening, óók voor Roze bewoners. Dit kan op verschillende manieren. Een Roze Loper traject gaat over de juiste bejegening en cultuur voor Roze Ouderen.

WAT KUNT U MET DEZE TOOLKIT?

Deze toolkit is gemaakt voor management, professionals, vrijwilligers en bewoners van woonzorgcentra en thuiszorginstellingen. Zij kunnen deze toolkit gebruiken als blauwdruk voor roze-vriendelijke zorg. Voor directie en werkers binnen zorginstellingen biedt de toolkit concrete instrumenten voor een roze-vriendelijke cultuur, zorg, bejegening, beleid en ondersteuning van Roze Ouderen. De diverse onderdelen van deze toolkit geven, op verschillende manieren, ook inzicht in de context en de geschiedenis van het leven van Roze Ouderen.

1. ADVIES EN ONDERSTEUNING IN EEN COACHINGSGESPREK DOOR LEDEN VAN HET CONSORTIUM EN/OF ROZE 50+ AMBASSADEURS

Een adviesgesprek over de stand van zaken, de cultuur, de visie en wat het management voor ogen heeft als het gaat om de homovriendelijkheid van de organisatie. Dit leidt tot een advies voor een **traject op maat**.

Het gaat om het op gang brengen van een dialoog over de aanwezigheid van Roze Ouderen. Betekenis geven aan homovriendelijkheid in de organisatie vraagt om visie, beleidskeuzes en implementatie. Thema's in het adviesgesprek zijn:

- de actuele stand van zaken met betrekking tot Roze Ouderen
- het herkennen en erkennen van Roze bewoners/cliënten en aandacht hiervoor bij de intake, PR en communicatie
- de omgang met Roze personeelsleden en vrijwilligers.

En, is bijvoorbeeld ook bekend of ouderen met homoseksuele of lesbische kinderen, hierover kunnen praten? Als introductie van het thema kan de DVD “De Roze Loper” getoond worden. Om samen te bekijken en de discussie over seksuele diversiteit op gang te brengen.

Kosten: aan het eerste gesprek zijn geen kosten verbonden.

Voor het eventuele vervoltraject wordt door het Consortium Roze 50+ een offerte op maat gemaakt.

2. EEN TRAINING OVER ROZE OUDEREN VOOR ALLE PROFESSIONALS DIE BIJ U WERKEN, GEGEVEN DOOR EEN VAN DE CONSORTIUMPARTNERS OF AANVERWANTE ORGANISATIES

Ouderen met lesbische, homoseksuele of biseksuele gevoelens en/of leefstijlen komen binnen de ouderenzorg vaak niet uit de kast. De trainingen die het Consortium aanbiedt hebben als doel het leefklimaat van roze ouderen te optimaliseren. De trainingen bestaan uit twee delen en richten zich op kennisvergroting en bewustwording van de eigen houding ten aanzien van seksuele diversiteit en het bespreekbaar maken van homoseksualiteit. Onderwerpen die tijdens de trainingen aan de orde komen zijn ‘coming out’, sociaal isolement en diversiteit in leefstijlen. De trainingsbijeenkomsten zijn interactief en dynamisch, waarbij deelnemers werken met casuïstiek en ervaringen en meningen met elkaar uitwisselen.

Kosten: € 1000 (0% BTW), training van 2 dagdelen, incl. voorbereiding en reistijd

In overleg is een workshop van 1 dagdeel ook mogelijk. De kosten hiervoor zijn € 550 (0% BTW), inclusief voorbereiding en reistijd. Exclusief reiskosten (€ 0,19 per kilometer)

3. EEN VOORLICHTING VOOR PROFESSIONALS EN BEWONERS

“Onbekend maakt vaak onbemind”, tijdens deze laagdrempelige voorlichtingsbijeenkomsten, die evengoed geschikt zijn voor professionals alsook voor bewoners, vertellen roze 50+ ambassadeurs over hun leefstijlen. Zij geven de deelnemers inzicht in de specifieke behoeftes van de roze, oudere doelgroep en laten de deelnemers op een uitnodigende en laagdrempelige manier kennis maken met LHBT leefstijlen, coming out en specifieke problemen zoals discriminatie op basis van seksuele gerichtheid en uitsluiting.

Kosten: bijeenkomst van een dagdeel € 150 (0% BTW). Deze bijdrage wordt ingezet ten behoeve van training van de ambassadeurs van Roze 50+.

4. HET SPEL “WIE VAN DE DRIE”

Dit is een spel met de bedoeling om te ontdekken wie de echte homo of lesbo is. Gebaseerd op het beroemde tv programma. Dit spel is ontwikkeld binnen de Friese organisatie Tumba en wordt ook door deze organisatie uitgevoerd. Dit is één van de succesvolste middelen gebleken om tot een zinvolle discussie te komen. Het spel kan in een grote of kleinere ruimte gespeeld worden en

is inclusief bemensing en technische benodigdheden.

Kosten: € 920 excl. 21% BTW en reiskosten (€0,19 per kilometer vanaf Leeuwarden).

5. REIZENDE FOTOTENTOONSTELLING

Met deze reizende fototentoonstelling kan op laagdrempelige en beeldende wijze aandacht besteed worden aan het onderwerp 'homoseksualiteit en ouderen'.

De foto's en interviews van Roze Ouderen brengen bewoners in contact met dit taboeonderwerp. Deze kwaliteitsfototentoonstelling is zeer geschikt in het kader van een roze week activiteit, landelijke coming out dag (10 oktober) of in combinatie met een andere activiteit uit de toolkit. Omlijst met een openingsborrel en introductie door een gastspreker wordt op beeldende wijze het onderwerp ter sprake gebracht. Het is gebleken dat ook de lokale media van deze activiteit gecharmeerd zijn.

Kosten: € 830 excl. 21% BTW en reiskosten (€ 0,32 per kilometer vanaf Baarn).

6. EEN ROZE REMINISCENTIEGROEP HELPEN OPZETTEN

Reminiscentie is een beproefde methodiek binnen de ouderenzorg. In het project 'Roze Reminiscentie' is de reminiscentiemethodiek vertaald naar de situatie van LHBT ouderen. Herkenning en erkenning, daar draait het om voor deelnemers aan Roze Reminiscentie. Belangrijk doel is het versterken van het sociale netwerk van LHBT ouderen door levensverhalen uit te wisselen met gelijkgestemden. Wij kunnen ondersteuning bieden bij het opzetten van een Roze Reminiscentiegroep.

Kosten: € 500 (0% BTW), 2 dagdelen, excl. reiskosten (€ 0,19 per kilometer vanaf Utrecht)

7. VERTEL-VOORSTELLING "EEN ROZE GELUID" DOOR KAREL BARACS

Nederland heeft in de afgelopen decennia een reputatie opgebouwd als homo-vriendelijk land. Hoe staat het anno 2013 met die reputatie? Aan de hand van het levensverhaal van Hanna (1939) en dat van Frank (1954) maakt verteller Karel Baracs duidelijk dat verdraagzaamheid ten opzichte van homoseksualiteit kwetsbaar is en ook in onze tijd nog voortdurend bevochten moet worden. Met dit beeldende verhaal geeft Baracs een stem aan Roze Ouderen. 'Een roze geluid' gaat over zowel de levensvreugde als de worstelingen die Roze Ouderen vandaag de dag doormaken. Omlijst met een muzikaal optreden of met een nabespreking over homoseksualiteit is dit een aantrekkelijke manier om het onderwerp bespreekbaar te maken. De voorstelling is geschikt voor zowel professionals als bewoners.

Kosten: € 450 inclusief nabespreking door de Stadsverteller excl. 21% BTW en reiskosten (€ 0,19 per kilometer vanaf Amsterdam).

8. DIALOOGBIJEENKOMST

Zijn er in uw zorg- of welzijnsorganisatie mensen die u op een rustige manier met elkaar in gesprek wil brengen over seksuele diversiteit? Dialogen zijn ontmoetingen waarin onder meer Roze Ouderen hun persoonlijke verhaal kunnen delen, en deelnemers zich beter kunnen verplaatsen in elkaar. Deelnemers met uiteenlopende ideeën over seksuele diversiteit worden begeleid om op een respectvolle manier met elkaar in gesprek te gaan. Een dialoog heeft vaak een voor iedereen herkenbaar thema, bijvoorbeeld 'verbinding tussen jong en oud' of 'veiligheid in de wijk'. Een bijeenkomst van twee uur, inclusief ervaren dialoogbegeleider en voorbereiding.

Kosten: € 450,- excl. 21% BTW en reiskosten (€ 0,19 per kilometer vanaf Amsterdam)

9. SAMEN REGENBOOGKUNST MAKEN

Homoseksualiteit is in veel woonzorgcentra nog niet zichtbaar. Bij deze activiteit gaan de bewoners samen een kunstwerk maken dat ergens in huis kan worden opgehangen. Hierdoor blijft het thema homoseksualiteit langer zichtbaar. De mogelijkheid bestaat om kunstenaar Diederik Grootjans hierbij te engageren. Samen met de bewoners maakt hij een regenboogkunstwerk. Het schilderij bestaat uit allerlei kleine stukjes en wanneer deze worden samen-gevoegd ontstaat er één afbeelding. De bewoners schilderen een klein onderdeel naar voorbeeld. Als de kleine onderdelen bijeen gevoegd worden ontstaat het uiteindelijke kunstwerk: een regenboog. Diederik zorgt voor al het materiaal en u kunt zo aan de slag met de bewoners.

Kosten: € 750,- excl. 21% BTW en reiskosten (€ 0,25 per kilometer vanaf Nijmegen)

10. EDUCATIEVE DOCUMENTAIRE: 'NOU ÉN'

In deze 15 minuten durende documentaire neemt Klaas u mee langs woonzorgcentra. Klaas is homo en wil graag weten of hij wel welkom is als hij straks in een woonzorgcentra moet wonen. U bent getuige van de gesprekken met managers, met personeel en met bewoners. Klaas gaat ook langs bij andere homoseksuele ouderen met de vraag hoe zij er tegenaan kijken. Zo ontstaat een goed beeld vanuit de optiek van de Roze Ouderen zelf. Bij de film wordt een lespakket meegeleverd waarmee inzichtelijk wordt gemaakt wat het inhoudt om homoseksueel te zijn. De film is zeer geschikt om de bewustwording rond Roze Ouderen te bevorderen in de opleidingen voor verzorgenden maar ook in de instellingen voor ouderenzorg.

Kosten: DvD € 17,50 inclusief BTW, exclusief € 1,95 verzendkosten

11. DOCUMENTAIRE-EXPOSITIE

In de documentaire 'Altijd al Anders' deelt een lesbische vrouw haar levensverhaal en vertelt ze

over haar leven in een zorg- en wooncomplex voor ouderen. De documentaire geeft inzicht in de strijd van homoseksuele ouderen en is ondersteunend voor deze groep. Daarnaast onthullend en educatief voor zorgprofessionals, directie en medebewoners van zorg- en wooncomplexen. De documentaire wordt gepresenteerd op een Galaxy Tablet en is geïnstalleerd op een vloerstandaard, inclusief koptelefoon. Op de bijgeleverde vloerbanner staan titel en beelden van de documentaire. Een trailer is te bezichtigen op: <http://vimeo.com/67373984>

Kosten: € 525,00 excl. 21 % BTW en reiskosten (€ 0,25 per kilometer vanaf Amsterdam)

Optioneel kan bovenstaand pakket worden uitgebreid met een presentatie over de achtergrond van 'Altijd al Anders' en een vraaggesprek met de maker. Kosten € 180,00 (excl. BTW)

12. STIJLDANSEN

Een demonstratie van stijldansen met een danspaar bestaande uit twee mannen (uniepaar). Tijdens de demonstratie worden vijf ballroom dansen (Engelse Wals, Tango, Weense Wals, Slow-Foxtrot en Quickstep) getoond. De demo is 'Roze' en daarna wordt er met de bewoners gedanst als ze willen/kunnen, ook met rolstoel en al. Het wordt het een gezellige dansmiddag met die twee 'jongens' en zo vindt er eigenlijk op een natuurlijke wijze 'integratie' plaats. Deze dansdemonstratie en dansen met de bewoners is een programma van ca. 1 ½ uur

Kosten: € 210,- excl. 21% BTW en reiskosten (€ 0,19 per kilometer vanaf Amsterdam)

13. ROZE KOREN

In een aantal Nederlandse steden zijn sinds de jaren '80 en '90 roze koren actief. Ze zijn ontstaan uit de behoefte om samen met andere homomannen en/of lesbovrouwen te zingen. Naast het plezier in het zingen zijn gezelligheid en het gevoel van verbondenheid belangrijke motieven om lid van een roze koor te zijn. Het repertoire van de koren is gevarieerd: van schlager tot klassiek, en kan in overleg worden samengesteld.

Mannenkoor Manoeuvre, Amsterdam, www.manoevre.nl

Vrouwenkoor Dissonant, Amsterdam, www.dissonantamsterdam.nl

Gemengd koor Rozenkoor, Amsterdam, www.rozenkoor.nl

Herendubbelkwartet Mannenkoorts, Den Haag, www.mannenkoorts.nl

Vrouwenkoor De Heksenketel, Den Haag, www.vrouwenkoordeheksenketel.nl

Mannenkoor Cantatori del Duomo, Utrecht, www.cantatori-del-duomo.nl

Mannenkoor Het Herenakkoord, Arnhem, www.herenakkoord.nl
Gemengd koor Cantus Obliquus, Nijmegen, www.cantusobliquus.nl
Vrouwenkoor Behoorlijk bekoorlijk, Den Bosch, www.behoorlijkbekoorlijk.nl
Mannenkoor Zangzaad, Groningen, www.zangzaad.info

Kosten: verschillend per koor, in overleg, zie websites

THEATER EN ARTIESTEN

14. INTERACTIEF THEATER OVER ONWELLEVEND GEDRAG EN PESTEN IN HET VERZORGINGSHUIS

Buitensluiten, roddelen, grove bejegening, jaloezie en pesten komen allemaal voor in verzorgingshuizen. Theater Expres Producties brengt een interactieve theatervoorstelling over pesten en buitensluiten van medebewoners in het verzorgingshuis. De voorstelling gaat over zeer herkenbare situaties rond onwillevend gedrag en pesten. Twee trainer-acteurs spelen de scènes. De acteur die het slachtoffer speelt, vraagt hulp aan het publiek. Het publiek geeft spelaanwijzingen aan de acteur die ze meteen omzet in spel. Zo kan het publiek direct zien wat het effect van hun interventie is. Door deze werkwijze worden bewoners zich zeer bewust van het effect van pesten en van de mogelijkheden om pesten tegen te gaan. Op toegankelijke wijze wordt een moeilijk onderwerp bespreekbaar gemaakt.

*Kosten: € 625,- * excl. 6% BTW en reiskosten (€ 0,19 per kilometer vanaf Utrecht).*

** Deze kosten liggen normaal twee keer zo hoog maar kan nu aangeboden worden voor dit bedrag vanwege een aanvullende subsidie tot en met eind 2013.*

15. VROLIJK ROZE!

Zanger en performer Harald Veenstra zingt en vertelt over allerlei aspecten die met homoseksualiteit te maken hebben. Hoe het vroeger was en hoe het nu is.

Het is een boeiende kennismaking met een wereld die voor veel mensen nog zo onbekend is. De liedjes, geschreven door o.a. Annie M.G. Schmidt, Robert Long en André van Duin vormen de roze draad en belichten het onderwerp steeds van een andere kant. Een muzikaal, speels, interactief en met humor gebracht programma. Het geeft een helder beeld van hoe mensen met elkaar omgaan als blijkt dat Romeo een keer geen Julia zoekt... Na de pauze zingt Harald gezellige meezingers van roze artiesten zoals Wim Sonneveld, Leen Jongewaard, Benny Neyman en Ronnie Tober. Deze voorstelling is geschikt voor zowel professionals als bewoners. 2 x 45 min

Kosten: € 250 (via gageverklaring) BTW n.v.t. en reiskosten (€ 0,25 per kilometer vanaf Almere).

16. HOLLANDSCHE POT DOOR DUO WILDE ORCHIDEE

Sinds 2001 nemen Paul Tijink en Irene Hemelaar in het Duo Wilde Orchidee hun publiek mee op een muzikale reis door het mooiste en leukste liedjesrepertoire uit de jaren 20 tot 80 van de vorige eeuw. Voor de Roze ouderen ontwikkelde Duo Wilde Orchidee Hollandsche Pot, een programma met liedjes die bij deze specifieke groep herinneringen oproepen aan de strijd om (h)erkenning van “de liefde die geen naam heeft” en bekend repertoire uit de jaren '30 tot '80 dat oorspronkelijk veelal door mannelijke zangers werd vertolkt. Uit de mond van Irene krijgen de teksten een heel andere betekenis! Hollandsche Pot bestaat verder uit gezellig en goed mee te zingen repertoire met een knipoog vanachter een roze bril.

Kosten: € 550 excl. 6% BTW en reiskosten (€ 0,25 per kilometer vanaf Amsterdam)

17. ROZE LIMOTOUR

We leven in een tijd waarin het beeld belangrijker is dan ooit, een beeld zegt meer dan 1000 woorden. Ook úw organisatie doet aan beeldvorming, want u draagt de identiteit van uw organisatie uit, zo positief mogelijk, waar en wanneer dat kan en gewenst is. De Roze Loper behalen is een prestatie, die aan uw identiteit bijdraagt. De dag van de uitreiking is een feest. Voor u, uw medewerkers en uw bewoners. U krijgt bezoek van een hoge ambtenaar uit uw gemeente, vergezeld door ambassadeurs en medewerkers van het Consortium Roze 50+. Het is een kleurrijke groep mensen, die in een roze limousine (gereden door een chauffeur in roze gekleed) uw locatie bezoekt. We hebben er al veel gedaan en het is telkens weer een feestje. Wat is er mooier dan dat feestje voor de eeuwigheid bewaren? Een professioneel gemaakt videoverslag maakt het feest compleet. U kunt de video intern gebruiken, maar ook via alle bekende sociale media. Hiermee wordt uw identiteit uitgedragen en versterkt. En niet voor een dag of een week, maar voor altijd.

Kijk voor een impressie op www.roze50plus.nl/roze-tv/28/estafettetour2012-deel1/

Kosten: € 2.250,- excl. 21% BTW (zonder video verslag) en € 3.000,- excl. 21% BTW (met videoverslag).

VOOR MEER INFORMATIE
M: INFO@ROZE50PLUS.NL
T: Margo Niestadt 06 23 989 986
T: Manon Linschoten 06 10 728 334

**TOOLKIT
CONSORTIUM**
ROZE 50 PLUS
NEDERLAND

